

ALLMÄN STUDIEPLAN
2010-05-18
Umeå centrum för genusstudier
Genusforskarskolan

Forskarutbildning i tvärvetenskapligt samarbete – studieplan för forskarutbildning vid Genusforskarskolan, UCGS

Genusforskarskolan inrättades genom riksdagsbeslut 2001 med Umeå universitet som värduniversitet och Högskolan i Kalmar, Mittuniversitetet samt Högskolan i Gävle som partnerhögskolor. 2008-01-01 integrerades Genusforskarskolan i det då nybildade universitetsgemensamma centret Umeå centrum för genusstudier. Den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet är värd fakultet för Umeå centrum för genusstudier. UCGS leds av en styrelse utsedd av universitetsstyrelsen.

1. Beslut om inrättande

Denna studieplan är inrättad och fastställd av föreståndaren för UCGS på delegation för styrelsen för Umeå centrum för genusstudier vid Umeå universitet 2010-05-18.

2. Mål och syfte

Genusforskarskolan vid UCGS syftar till att främja genusforskningen som en inriktning inom olika discipliner och ge doktorander en god insikt i genusforskningen såväl inomvetenskapligt som inom det särskilda tvärvetenskapliga kunskapsområdet. Målet för forskarutbildningen är att den studerande skall utvecklas till en kritisk och självständig forskare med förmåga att planlägga, slutföra och publicera vetenskapliga arbeten med genusinriktning.

Genusforskarskolans kunskapsområde är de empiriska och teoretiska studier som på olika analytiska nivåer och med olika metoder undersöker hur kön/genus tar sig organiserande uttryck i människors liv, liksom i vetenskapen. Genusforskning rör biologiskt, socialt och kulturellt kön med fokus på de processer där genuskategorisering sker och på relationen mellan de olika genuskategorierna. Detta innebär att även det som uppfattas som naturgivet – t.ex. biologi och sexualitet – problematiseras. Föreställningar om genus och förhållanden grundade i genusordningar återfinns inom alla områden av mänskligt liv – symboliskt, individuellt och kollektivt. De finns givetvis också inom de etablerade vetenskaperna. Därför har genusforskningen även ett kunskapskritiskt syfte.

3. Behörighet för tillträde till forskarutbildningen

Behörig att antas till forskarutbildning vid Genusforskarskolan är den som uppfyller krav för allmän och särskild behörighet i något forskarutbildningsämne samt att avhandlingsprojektet har en genusvetenskaplig inriktning.

4. Antagning och urval

Ansökan om doktorandanställning i samarbete mellan institution/centrumbildning samt Genusforskarskolan vid UCGS ställs efter utlysning till registrator som därefter överlämnar ansökningarna för handläggning av UCGS styrelse. I samarbete med forskarutbildningsämnet fastställs den sökandes behörighet. Urval bland de sökande sker i samarbete med ämnesinstitutionen/centrumbildningen utifrån den sökandes förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen. Den sökande skall vid ansökningstillfället i en forskningsskiss ange huvudinriktningen för avhandlingsarbetet.

För antagning till Genusforskarskolan krävs att den sökande antagits till forskarutbildning vid något ämne vid Umeå universitet samt att samarbetsavtal upprättats mellan UCGS och fakultetsnämnd/institution/centrumbildning.

5. Utbildningen

5.1. Allmänt

Utbildningen motsvarar normalt 4 års heltidsstudier. Genusforskarskolans verksamhet innebär ett tvärvetenskapligt samarbete med deltagare från olika vetenskapliga miljöer med sinsemellan olika traditioner. Dessa berör såväl forskarutbildningens struktur som vetenskaplig praxis i problemformulering, metodval, teori, reflexivitet och etik. För att uppnå syftet att skapa ny kunskap och goda forskare förutsätts Genusforskarskolan och ämnesinstitutionerna/centrumbildning arbeta konstruktivt för att hantera de konkreta praktiska och vetenskapliga implikationerna. Den vetenskapliga mångfalden utgör grogrund för en dynamisk och lärorik forskarutbildningsmiljö.

5.2. Forskarutbildning i tvärvetenskapligt samarbete

Doktoranderna vid Genusforskarskolan, UCGS har en dubbel hemvist – i det ämne vid Umeå universitet där de disputerar samt i Genusforskarskolan.

Forskarutbildning i tvärvetenskapligt samarbete innebär en kombination av den befintliga forskarutbildningen i det ämne som doktoranden är antagen i och den verksamhet som Genusforskarskolan erbjuder. Genom samarbetsavtal och individuell studieplan fastställs omfattning och former för detta samarbete för varje doktorand.

5.2.1 Samarbetsavtal

Samarbetsavtal upprättas i samband med doktorandens antagning mellan UCGS föreståndare, studierektorn vid Genusforskarskolan samt ämnesinstitutionens prefekt/centrumbildningens föreståndare.

I avtalet regleras:

Avtalets löptid

Doktorandens löne- och anställningsförhållanden

Lokaler och teknisk utrustning för doktoranden

Doktorandens expensmedel

Handledning och forskarutbildning

Avhandlingens framställning och procedur inför disputation

Övriga ansvarighetsförhållanden av betydelse

5.2.2 Handledning och individuell studieplan

Varje doktorand har en huvudhandledare samt en eller flera bihandledare. Någon av handledarna skall ha genuskompetens. Fördelningen av handledarna mellan ämnesinstitution/centrumbildning och UCGS avgörs med hänsyn till behoven i varje enskilt fall. En av handledarna bör ha docentkompetens.

Doktorand, huvudhandledare, bihandledare och eventuellt andra berörda upprättar gemensamt en individuell studieplan. Denna består dels av en översiktlig plan för hela forskarutbildningen dels en årlig, mera detaljerad plan. I den individuella studieplanen matchas ämnets allmänna studieplan med Genusforskarskolans allmänna studieplan. Den individuella studieplanen används som en metod att driva arbetet framåt och avsteg från denna skall diskuteras och kommenteras vid de uppföljningstillfällena som äger rum minst en gång per år.

5.3 Genusforskarskolans arbetsformer

Undervisning ges i form av kurser, föreläsningar, seminarier och handledning. Vidare hålls ett kontinuerligt seminarium med aktivt och viss del obligatoriskt deltagande från doktoranderna. I individuella studieplanen regleras krav och arbetsformer för varje doktorand för att åstadkomma en optimal kombination av genusforskarskolans och ämnets forskarutbildningsutbud.

Totalt under forskarutbildningen ges inom forskarskolan ett kursutbud motsvarande 30-60högskolepoäng. De övriga kurspoängen avläggs inom respektive forskarutbildningsämne. I Genusforskarskolans kursutbud kan också ingå kurser som ges i nationella och internationella samarbetsnätverk och som har ett uttalat genusperspektiv. Utbudets storlek är baserat på att de flesta forskarutbildningsämnen har en kursdel på 90 högskolepoäng och en avhandlingsdel på 150 högskolepoäng. Individuella variationer rörande doktoranders kursandel i Genusforskarskolan kan förekomma. Vid behov ger Genusforskarskolan en 7,5 hp genushistorisk översikt kurs. Kursutbudet i övrigt skräddarsys i hög grad efter doktorandernas behov och inriktningar och består såväl av individuella läskurser som av organiserade gemensamma kurser. Kursutbud och övrig verksamhet planeras av koordinators i samarbete med studierektor samt UCGS föreståndare.

5.4 Kunskapsprov

Kurser examineras muntligt och/eller skriftligt. Varje kursmoment bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Examinatorer för kurser anordnade av forskarskolan utses av UCGS föreståndare. Examinatorer för kurser som organiseras av forskarutbildningsämnet utses av vederbörande fakultetsnämnd. Studerande, som vid annan svensk högskola godkänts

i kunskapsprov som ingår i forskarutbildning i relevant ämne, kan, efter prövning av examinator få tillgodoräkna sig detta. Examinator får också medge studerande rätt att tillgodoräkna sig utbildning vid utländskt universitet.

5.5 Doktorsavhandling

Avhandlingen är det viktigaste momentet i utbildningen. Fördelningen mellan kursdel och avhandlingsdel framgår i allmän studieplan för forskarutbildningsämnet. Avhandlingen skall baseras på ett självständigt arbete av betydelse för forskningen inom det valda ämnesområdet. Avhandlingen kan utformas som ett sammanhängande verk (monografi) eller som ett antal tidigare publicerade, eller inskickade för publikation, vetenskapliga artiklar/opsatser jämte en kort diskuterande och reflekterande sammanfattning (sammanläggningsavhandling). Ett arbete av två eller flera författare kan godkännas som doktorsavhandling under förutsättning att arbetsfördelningen mellan författarna redovisas. Avhandlingen försvaras vid offentlig disputation i den ordning som högskoleförordningen föreskriver. Avhandlingen betygssätts av en särskild utsedd betygsnämnd och bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Disputation skall ske vid Umeå universitet (eller vid någon av partnerhögskolorna med relevant vetenskapsområde).

I övrigt gäller föreskrifterna i studieplanen i det ämne den forskarstuderande antagits.

5.6 Licentiatexamen (80 poäng)

5.6.1 Allmänt

Licentiatexamen kan utgöra en etapp i forskarutbildningen. Etappen omfattar fyra terminers heltidsstudier. Vad som ovan sagts om forskarutbildningen och doktorsexamen gäller i tillämpliga delar även licentiatexamen. Fördelningen mellan kursdel respektive avhandlingsdel framgår i forskarutbildningsplan för respektive forskarutbildningsämne.

5.6.2 Licentiatuppsats

Uppsatsen skall försvaras vid ett offentligt seminarium. Betyg i form av godkänd eller underkänd beslutas av en nämnd som efter förslag av handledare, ämnesinstitution och Genusforskarskolan utses av respektive fakultetsnämnd. Uppsatsen skall hållas tillgänglig senast två veckor före fastställt seminariedatum.

6. Examen och examensbevis

För godkänd licentiat- respektive doktorsexamen fordras att den studerande dels har blivit godkänd vid de prov som ingår i forskarutbildningen, dels har fått en vetenskaplig uppsats respektive avhandling godkänd.

Examensbevis utfärdas av Rektor vid Umeå universitet eller i förekommande fall av partnerhögskola.